

Mahuliena, Hadogašpar a spol. Naše prostonárodné miluje aj svet

Ktovie, ako si takí Číňania poradili s prekladom rozprávok Hadogašpar, Peračina či Mechúrik-Koščúrik s kamarátmi. Prostonárodné slovenské povesti, zbierka deväťdesiatich rozprávok od Pavla Dobšinského (pôvodne vyšli v rokoch 1880 – 1883), totiž naozaj obletela svet. Samotný autor o nich hovorí, že „v zmyselnom básnickom rúchu obrazivosti predkladajú nám dávne zmýšľanie či učenie predkov slovanských o povstaní i ponímaní sveta a prírody a jej silách a zjavoch.“ Súčasní etnológovia či literárni vedci zas poukazujú na to, ako cez symboly zakliatej krajiny a jej odklínania či motív najmladšieho syna Popolvára, víťaza nad svetom, apelujú ich romantickí zberatelia na prebudenie národného povedomia.

Májové ráno, Ľudovít Fulla. Snímka: archív SOGA

Práve preto medzi nimi popri zvieracích či humoristických rozprávkach dominujú najmä tie čarovné, keďže na ich základe sa štúrovcom najlepšie konštruovala naša národná mytológia. A faktom je, že plody ich zberateľského úsilia výrazne ovplyvnili aj slovenskú literatúru. Najviac z nej ťažili predstavitelia lyrizovanej prózy ako František Švantner či Margita Figuli. Dobšinského oceňujú aj súčasníci. Či už v ústnom, alebo písomnom podaní. „Výskumy

prozaických ústnych podaní folkloristov v 20. a 21. storočí potvrdzovali a potvrdzujú opätovné návraty 'dobšinského rozprávok' do aktuálneho repertoáru, tvrdí etnologička Eva Krekovičová.

To, že je opakovane centrom záujmu čitateľov rôzneho veku, potvrdzujú aj pracovníci knižníc. „K najpožičiavanejším titulom patria všetky diely Slovenských rozprávok a rozprávka Trojruža. Často sa stretávame aj so záujmom rodičov a starých rodičov upozorniť svoje deti a vnúčatá na dielo Dobšinského ako na rozprávky ich detstva,“ hovorí Alexandra Ďuricová z Mestskej knižnice Bratislava. Za stálicu ich považujú aj online kníhkupci z Martinusu či Gorily, ako aj vydavateľstvo Ikar, hoci poslední dvaja menovaní zároveň dodávajú, že záujem o ne v poslednom čase veľmi mierne klesá. „Aj tak sa však zaraďujú medzi najpredávanejšie detské tituly. Počet predaných výtlačkov jeho kníh sa pohybuje v rozpätí od 4-tisíc po takmer 30-tisíc,“ hovorí PR manažérka vydavateľstva Ikar Mária Lešková.

Pohľad čitateľa:

Politológ Tomáš Zálešák bol ešte len škôlkar, keď si pod stromčekom našiel trojzväzkové Prostonárodné slovenské povesti v ich „plnokrvnej“ podobe. A nazeráť do nich ho baví dodnes. „Musím priznať, že sa mi nepáčia tie sklony ‚vykuchávať‘ Dobšinského dielo, teda obrať ho o drastické a nárečové prvky. Aj vďaka tým irečiteľným termínom zároveň tak trochu plní funkciu akejsi učebnice etnografie,“ tvrdí a dodáva, že kým ako dieťa sa na nárečiach najmä smial, dnes, ako dospelý, v nich vníma aj rozmer krásy.

Radosť mu robili aj všetky tie macochy, čerti, svokričky Smrť a smutní opilci, ktorým sa Dobšinského dielo len tak hemží, a dodnes oceňuje prítomnosť psychologicky zaujímavých, morálne nejednoznačných postáv. Napríklad hrdinu jednej z rozprávok, ktorý celý svoj dlhý život úspešne odoláva hriechom. Čert však vo svojom pokušení neustáva a ako starý muž predsa len raz podľahne: opije sa. A keďže je v oblasti hriechov neskúsený, táto jediná udalosť ním natoľko otrasie, že sa totálne spustí. „Až tak, že po tej pitke už ‚od neho niet horšieho‘.“

24.10.2015 00:00   [rozprávky, Pavol Dobšinský, prostonárodné](#)

Dostupné na: <http://style.hnonline.sk/vikend-140/mahuliena-hadogaspar-a-spol-nase-prostonarodne-miluje-aj-svet-947205>

Citované: 2015-10-25